

A Magyar Földgáztároló Zrt. Közbeszerzési Intézkedési terve

A közbeszerzési eljárásokban a verseny fokozását segítő módszerek és gyakorlatok alkalmazása érdekében

A 2023. március 31. – 2024. március 30. közötti időszakra

Bevezetés

Az intézkedési terv az egyajánlatos közbeszerzések számának csökkentését szolgáló intézkedésekről szóló 63/2022. (II.28.) Kormányrendelet rendelkezéseinek 2023. évben való végrehajtására készült. Az intézkedési terv célja az egyajánlatos eljárások számának csökkentésével a verseny növelése a közbeszerzési eljárások során.

Helyzetelemzés:

Ajánlatkérői minőség és irányadó eljárási szabályok

A Magyar Földgáztároló Zrt. (továbbiakban: Társaság, MFGT Zrt., Ajánlatkérő) a közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLI. törvény (a továbbiakban: Kbt.) 7. § (1) bekezdése alapján közszolgáltató ajánlatkérőnek minősül, ezért a közszolgáltató tevékenységének biztosítása, azaz közszolgáltatói szerződések megkötése céljából lefolytatott beszerzései során közbeszerzési eljárásokat folytat le.

A Társaság egyrészt közszolgáltató ajánlatkérőként tartozik a Kbt. rendelkezéseinek alanyi hatálya alá, ezért közszolgáltató tevékenységének biztosítása céljából lefolytatott közbeszerzési eljárásait a kapcsolódó egyéb jogszabályokkal együtt, a közszolgáltatók közbeszerzéseire vonatkozó sajátos közbeszerzési szabályokról szóló 307/2015. (X. 27.) Kormányrendelet szerinti eltérésekkel folytatja le. A Társaság másrészt a Kbt. 5. § (2) bekezdésében meghatározott feltételek teljesülése esetén egyes esetekben támogatott ajánlatkérőnek is minősül, amikor a Kbt. klasszikus ajánlatkérőkre irányadó szabályai szerint jár el.

A Társaság személyi feltételei

A Társaság a Beszerzési osztályon belül 5 (öt) fő megfelelő közbeszerzési szakértelemmel és gyakorlattal rendelkező közbeszerzési szakértővel rendelkezik, akik a Társaság közbeszerzési eljárásainak lebonyolítása során biztosítják a szükséges közbeszerzési szakértelmet és a jogszerű eljárások lefolytatásának lehetőségét.

Probléma meghatározása

A közbeszerzésekkel kapcsolatban fontos Európai Unió elvárás a verseny szintjének javítása. A közbeszerzésekben a piaci verseny előnyös, hiszen, amennyiben több gazdasági szereplő versenyez valamely szerződés elnyeréséért, akkor az alacsonyabb árakhoz vezet, illetve jobb ár-érték arányú termékek és magasabb minőségű szolgáltatások beszerzését eredményezi.

A Társaság tevékenységi körében a közbeszerzési eljárásainak potenciális ajánlattevői köre jelentős részben oligopol, és definiálható hányadban monopol jellegű, ahol a szolgáltatói / termékelőállítói piacra történő belépés lehetősége korlátozott, magas költség és időigénnyel jár.

A 2022. évre vonatkozó megállapítások

A Miniszterelnökség KSZ-57/24-58/2023. számú útmutatója alapján:

- a) A Társaság 2022. évben 10 darab uniós értékhatárt elérő becsült értékű közbeszerzési eljárást folytatott le, amelyből az egyajánlatos közbeszerzések száma 7 darab, arányuk 70% volt.

A fenti egyajánlatos eljárások ajánlatkérőnél az alábbi beszerzési tárgyakban merültek fel:

Akvamarin – Villamos munkák

Felszíni technológiai rendszer komplex munkái-2022

Kútmunkálati folyadék szolgáltatások 3 évre-2022

Thomassen gázkompresszorokhoz alkatrész-2022

Siemens STC-SV gázkompresszorhoz alkatrész-2022

COOPER LSVB 12 SGC gázmotorhoz alkatrész-2022

TRSSV szelep és kapcsolódó szolgáltatások-2022

Földgáz beszerzése a 2022/2023. gázévre

Laborvizsgálati tevékenység ellátása 3 évre-2022

2022. évben összesen 13 db közbeszerzési eljárás került lefolytatásra, melyből 9 db eljárás tartozott a 63/2022. (II.28.) Kormányrendelet hatálya alá.

- b) A közbeszerzésekért felelős miniszter által közzétett az egy ajánlattevős eljárásokkal érintett beszerzési tárgyak általános listája 2022. évre vonatkozóan az alábbi:
- 09000000-3 Kőolajtermékek, tüzelőanyagok, villamos energia és egyéb energiaforrások
 - 33000000-0 Orvosi felszerelések, gyógyszerek és testápolási termékek
 - 34000000-7 Szállítófelszerelések és kiegészítő szállítási cikkek
 - 38000000-5 Laboratóriumi, optikai és precíziós felszerelések (kivéve szemüvegek)
 - 50000000-5 Javítási és karbantartási szolgáltatások
 - 42000000-6 IT-szolgáltatások: tanácsadás, szoftverfejlesztés, internet és támogatás

Amennyiben a Társaságnál a b) pontban felsorolt tárgyú közbeszerzési eljárás indul, az intézkedési tervben foglaltakra kiemelt figyelemmel kell lenni az eljárás során.

Kormányzati célkitűzés

A 1027/2021. (II.5.) Kormányhatározat 1. pontja alapján a Kormány célul tűzte ki az egyajánlatos közbeszerzések Európai Unió módszertana szerint számított arányának 15%-os szintnél alacsonyabb mértékűre csökkentését.

A közbeszerzésekben a verseny növelése érdekében a Kormány kiadta az egyajánlatos közbeszerzések számának csökkentését szolgáló intézkedésekről szóló 63/2022. (II.28.) Kormányrendeletet (a továbbiakban: Kormányrendelet).

A Kormányrendelet 5. §-a rendelkezett arról, hogy intézkedési tervet köteles közzétenni az ajánlatkérő ha

- a) esetében az egyajánlatos közbeszerzések aránya – az uniós értékhatárt elérő becslött értékű beszerzések körében – a tárgyévet megelőző naptári évben a 20%-ot meghaladta,
- b) kivéve, ha a tárgyévet megelőző naptári évben kevesebb, mint öt, az uniós értékhatárt elérő becslött értékű közbeszerzést folytatott le.

Az intézkedési terv elkészítésének és közzétételének határideje első alkalommal 2022. április 30-a, míg az ezt követő években a tárgyév március 31. napja.

A Kormányrendelet 5. § (3) bekezdése értelmében az intézkedési tervben

- meg kell vizsgálni és be kell mutatni, hogy milyen lehetséges okai voltak az adott ajánlatkérőnél az egyajánlatos közbeszerzések magas számának (illetve arányának),
- be kell mutatni azokat az intézkedéseket, illetve gyakorlatokat, amelyek az ajánlatkérőnél az egyajánlatos közbeszerzések lehető legalacsonyabb szintre való csökkentését szolgálják.

Stratégiai cél

A Társaság az intézkedési tervben felsoroltak megvalósításával kívánja az egyajánlatos közbeszerzések arányát csökkentve a közbeszerzési eljárásokban a piaci versenyt növelni.

Intézkedési terv

1. Az intézkedési terv területei

I. Közbeszerzési tervezés:

A Társaság a jogszabályi előírások alapján nem köteles közbeszerzési tervet készíteni, azonban minden évben Igazgatóság és Felügyelőbizottság által jóváhagyott közbeszerzési tervet készít, melyet közzétesz a saját honlapján. A közbeszerzési tervet a Társaság a továbbiakban is el kívánja készíteni és a honlapján közzétenni. Az erre vonatkozó szabályokat a Társaság Közbeszerzési szabályzata tartalmazza.

Felelős: Beszerzés

II. Közbeszerzési eljárások előkészítése

2.1. Igény szerinti beszerzési tárgy piacának előzetes felmérése

Az Igénylő szakterület minden közbeszerzési eljárás megindítása előtt széles körben megvizsgálja a piacot, hogy mely piaci szereplők képesek a beszerzési igényt kielégíteni, ők milyen termékeket,

szolgáltatásokat kínálnak, azok milyen műszaki paraméterekkel rendelkeznek, s azok mennyiben felelnek meg az ajánlatkérő elvárásainak, valamint megvizsgálják van-e a piacon olyan alternatív megoldás, ami megfelelhet az elvárásoknak. Ennek eredményét valamint azt is, hogy létezik-e alternatív megoldás az Igénylő szakterület dokumentálni köteles, és azt a beszerzési terület részére a beszerzési igénnyel együtt átadja.

Felmérés lehetséges formái: online kutatás, katalógusok, szakértő által készített piacelemzés

Felelős: Igénylő szakterület

A Beszerzés és az Igénylő szakterület egyhangú döntése esetén az előzetes piacfelmerést Előzetes Piaci Konzultáció lefolytatása esetén a Társaság mellőzheti. Az erre vonatkozó döntési javaslatot az Igénylő szakterület készíti és terjeszti elő.

2.2. Előzetes Piaci Konzultáció (továbbiakban EPK)

A Beszerzés az Igénylő szakterület közreműködésével minden közbeszerzési eljárás előtt az EKR-ben reális időtartamú, min. 21 napos a Kbt. 28 § (4) bekezdés szerinti Előzetes Piaci Konzultációt (továbbiakban EPK) folytat le. Az EPK a 2.1. pont szerinti piacelemzést – amennyiben az készül - kiegészíti azzal, hogy az EPK során már kommunikációra is lehetőség van a piac szereplőivel, a piac visszajelzései felmérhetők és a szükséges módosítások elvégezhetők a közbeszerzési eljárás dokumentum tervezeteiben.

Az előzetes piaci konzultáció során az ajánlatkérő köteles legalább a közbeszerzés tárgyát, a műszaki leírás tervezetét és a szerződéstervezetet vagy a főbb szerződéses feltételeket a konzultáció meghirdetésekor közzétenni valamint a közzétett dokumentumok véleményezésének lehetőségét bármely potenciális ajánlattevő vagy egyéb érdekelt szervezet részére biztosítani.

Felelős: Beszerzés és az Igénylő szakterület

2.3. EPK kiértékelése, összefoglaló készítése

A közbeszerzési eljárás megindítása előtt az Előzetes Piaci Konzultációt ki kell értékelni és annak tapasztalatait a közbeszerzési eljárásban figyelembe kell venni.

A Társaság köteles a beérkezett véleményekről, a véleményekkel kapcsolatos álláspontjáról és a vélemények alapján a dokumentumokban végrehajtott érdemi jelentőségű módosításokról összefoglalót készíteni.

Visszajelzés: az eljárás indítását követően, a Társaság visszajelzést kér azoktól a gazdasági szereplőktől, akik részt vettek az EPK-ban, de a közbeszerzési eljárásban nem vettek részt. A visszajelzéseket ajánlatkérő dokumentálja és megvizsgálja, hogy milyen újabb intézkedések bevezetése válhat szükségessé.

Felelős: Beszerzés és az Igénylő szakterület

III. Közbeszerzési eljárások lefolytatása

3.1. Közbeszerzési eljárások megfelelő időbeli ütemezése, határidők meghatározása

a) Eljárások indításának ütemezése

A közbeszerzési eljárások lebonyolítása során fokozottabban kell figyelni a piaci igényekre és törekedni kell arra, hogy a hasonló beszerzési tárgyú eljárások figyelembe vegyék az adott piac kapacitásait és erőforrásait.

Felelős: Beszerzés és az Igénylő szakterület

b) Részvételi és Ajánlattételi határidők meghatározása

A Társaság a közbeszerzési eljárások lefolytatása során annak érdekében, hogy az érdekelt gazdálkodó szervezeteknek megfelelő idő álljon rendelkezésre a részvételre jelentkezéshez és ajánlattételhez nem a minimális eljárási határidőket alkalmazza.

Felelős: Beszerzés és az Igénylő szakterület

c) Hiánypótlási határidők megfelelő meghatározása

A Társaság a közbeszerzési eljárások lefolytatása során annak érdekében, hogy az esetlegesen a közbeszerzésben nem gyakorlott gazdálkodó szervezeteknek megfelelő idő álljon rendelkezésére a részvételre jelentkezéseik, ajánlataik esetleges hiányainak a pótlására, javítására, az értékelési, hiánypótlási időszakoknál nem a minimális eljárási határidőket alkalmazza.

Felelős: Beszerzés és az Igénylő szakterület

d) Bírálati idő rövidítése

A Társaság célul tűzi ki, hogy a részvételre jelentkezések és ajánlatok bírálata gyorsan és hatékonyan történjen. Jogszabályi előírás, hogy az ajánlatkérő az ajánlatokat a lehető legrövidebb időn belül köteles elbírálni, így az ajánlatkérő feladata szerinti alkalmasság és érvényesség körében végzendő bírálat idejét hatékonyabbá kívánja tenni. Ennek módja lehet, adminisztratív kapacitások rendelkezésre állásának biztosítása (pénzügyi – gazdasági; műszaki – szakmai értékelés során a bíráló bizottság tagjai mellett, szervezeti egységenként további szakértők bevonása a bírálati tevékenységbe).

Felelős: Beszerzés és az Igénylő szakterület

3.2. Eljárási forma választás

A Társaság a közbeszerzési eljárások lebonyolítása során a tárgyalásos eljárási formát alkalmazza, az eljárás második, ajánlattételi szakaszában az ajánlatkérő az alkalmasnak minősített és ajánlattételre felhívott részvételre jelentkezőkkel tárgyal a szerződés feltételeiről valamint a műszaki tartalomról.

A piaci verseny elősegítése érdekében a Társaság minden árubeszerzési – és lehetőség szerint szolgáltatási – beszerzési igényei esetében legalább 3 fős Keretmegállapodás kötésével, vagy Dinamikus Beszerzési Rendszer (DBR) létrehozásával fokozza a résztvevő gazdálkodó szervezetek számát.

Felelős: Beszerzés és az Igénylő szakterület

3.3. Eljárási forma támogatás esetén

A Társaság részben, vagy egészben támogatásból megvalósuló közbeszerzési eljárások lebonyolítása során az audit kockázatok csökkentése érdekében minden esetben a nyílt eljárási formát alkalmazza, melynek folyamán a lehetséges ajánlattevők álláspontjának megismerésére az EPK keretében kerül sor és a benyújtott észrevételek figyelembevételével kell a közbeszerzési eljárás alkalmassági és szerződéses feltételeit meghatározni.

Felelős: Beszerzés és az Igénylő szakterület

3.4. Közzétételi felületek számának növelése

A Beszerzés a közbeszerzési eljárások adatainak a potenciális ajánlattevők általi lehető legjobb elérhetősége érdekében a Társaság aktuális közbeszerzési tervét és minden közbeszerzési eljárás részvételi/ajánlati felhívását a Társaság honlapján a hivatalos megjelenést követően tájékoztatásul közzéteszi.

Felelős: Beszerzés

3.5. Eljárások részekre bontása, terület szerinti beszerzések vizsgálata

A piaci verseny elősegítése érdekében fokozottabban vizsgálandó a Társaság négy földalatti gáztárolójának földrajzi elhelyezkedését figyelembe véve a Kbt. 61 § (4) bekezdés szerinti részajánlattétel kérdésköre, elsődlegesen azon piaci szegmensek esetében, ahol az előzetes piac felmérés alapján feltárássra került, hogy az igénnyel érintett területen jelentős a kis-, és középvállalkozások száma. A piaci verseny elősegítése érdekében fokozottabban vizsgálandó a Társaság négy földalatti gáztárolójának földrajzi elhelyezkedését figyelembe véve a helyi vállalkozások bevonásának kérdésköre.

Felelős: Igénylő szakterület és a Beszerzés

3.6. Műszaki leírás és alkalmassági minimumkövetelmények versenysemleges megfogalmazása

a) Műszaki leírás

A közbeszerzési eljárások előkészítés során továbbra is biztosítani kell, hogy a műszaki leírást készítő szakterületek kiemelten figyeljenek arra, hogy a verseny széleskörű biztosítására alkalmas legyen a kiírás, továbbá ne kerüljenek kizárásra potenciális ajánlattevők és a megadott feltételek úgy kerüljenek meghatározásra, hogy minél több potenciálisan alkalmas gazdálkodó szervezet tudjon a követelményeknek megfelelni. A Társaság a közbeszerzési dokumentumok teljeskörű és alapos előkészítése, az esetleges hibák időben történő kiszűrése és az eljárások jogszerű lebonyolítása érdekében figyelembe veszi az Előzetes Piaci Konzultációk során érkezett az észrevételeket. A műszaki leírásban konkrét gyártmányra, típusra főszabályként nem szabad hivatkozni, ha ez mégis elkerülhetetlen, akkor a leírásban a „vagy azzal egyenértékű” kifejezést kell szerepeltetni. Fontos tehát arra figyelni, hogy a műszaki leírás ne tartalmazzon olyan műszaki paramétert, amely indokolatlanul kizár egyes termékeket vagy szolgáltatásokat, illetve potenciális ajánlattevőket az eljárásból.

Felelős: Igénylő szakterület és a Beszerzés

b) Alkalmassági követelmények előzetes vizsgálata

Az Igénylő szakterület az eljárás előkészítése során dokumentált formában megvizsgálja a műszaki-szakmai alkalmassági feltételek szükséges és arányos mivoltát, illetve az azoknak megfelelni tudó potenciális ajánlattevők körét. A javasolt alkalmassági feltételeknek azokat a minimumkövetelményeket kell tartalmazniuk, amelyek igazolása feltétlenül szükségesek ahhoz, hogy az ajánlatkérő meggyőződhessen arról, hogy egy gazdasági szereplő teljesíteni fogja tudni a megkötendő szerződést.

Alkalmassági feltételként tilos olyan előírást meghatározni, amely nem a szerződés teljesítéséhez szükséges, vagy más módon elérhető (pl. szerződéses feltétel).

Nagyobb értékű, kiemelt beszerzések esetleg támogatásból megvalósuló beszerzési igények esetén a közbeszerzési dokumentumok teljeskörű és alapos előkészítése, az esetleges hibák időben történő

kiszűrése és az eljárások jogszerű lebonyolítása érdekében indokolt esetben a Társaság a Közbeszerzési dokumentáció Közbeszerzési Hatóság általi előzetes ellenőrzését is igénybe veheti.

Felelős: Igénylő szakterület

c) Alkalmassági követelmények meghatározása

Az Igénylő szakterület által javasolt alkalmassági szempontok tekintetében az eljárás előkészítése során a közbeszerzési szakértők a Miniszterelnökség Közbeszerzés Felügyeleti Főosztálya útmutatójának figyelembevételével megvizsgálják a pénzügyi-gazdasági és műszaki-szakmai alkalmassági feltételek szükséges és arányos mivoltát és annak alapján meghatározzák az adott közbeszerzési eljárásban az alkalmazásra kerülő pénzügyi-gazdasági és műszaki-szakmai alkalmassági feltételeket. Az alkalmassági feltételeknek a hatályos jogszabályoknak megfelelő minimumkövetelményeket kell tartalmazniuk, amelyek igazolása feltétlenül szükségesek ahhoz, hogy az ajánlatkérő meggyőződhessen arról, hogy egy gazdasági szereplő teljesíteni fogja tudni a megkötendő szerződést.

Felelős: Beszerzés/közbeszerzők

3.7. Szerződéses és pénzügyi feltételek igényenkénti felülvizsgálata

A Társasági célul tűzi ki, hogy minden beszerzési igény esetében a szerződéses feltételek kialakítása során, megvizsgálja, hogy a szerződéses szempontok arányos és ésszerű kockázatosztást valósítanak-e meg. A gazdasági szereplők számára a szerződéses feltételrendszer alapvetően meghatározza, hogy milyen kockázatot kell vállalniuk a teljesítéshez, ezek a kockázatok az árazás mellett azt is befolyásolják, hogy egyáltalán nyújtanak-e be ajánlatot.

Felülvizsgálat javasolt területei: előleg biztosításának lehetősége, árak jövőbeni változásának lehetősége és rendezése, felmerülő érdeksérelemmel arányos kötbér, teljesítési határidő reális és az adott feladat jó minőségű elvégzéséhez szükséges mértékű meghatározása, kifizetések gyorsítása, részszámlázás lehetőségének felmérése, lehívási kötelezettség mértékének rögzítése.

Felelős: Igénylő szakterület, Beszerzés, Jog, Pénzügy-Számvitel szervezet

2. Az intézkedési terv megvalósítását segítő feladatok

Minőségbiztosítás

A Társaság a közbeszerzési dokumentumok teljeskörű és alapos előkészítése, az esetleges hibák időben történő kiszűrése érdekében az Integrált Irányítási Szervezet által végzett minőségbiztosítás alkalmazása a közbeszerzés tárgyának és műszaki tartalmának, szerződéses feltételeinek meghatározása során.

A Társaság a közbeszerzési dokumentumok teljeskörű és alapos előkészítése, az esetleges hibák időben történő kiszűrése és az eljárások jogszerű lebonyolítása érdekében indokolt esetben a belső ellenőrzés megtartása mellett külső szakértő általi minőségbiztosítást is igénybe vehet.

Felelős: Integrált Irányítási Szervezet, Igénylő szakterület és a Beszerzés

Képzések

A Társaság a közbeszerzések előkészítése és lefolytatása során még hangsúlyosabbá kívánja tenni az eljárások előkészítésének megfelelőségét, ennek érdekében a közbeszerzési- és szakterületi munkatársak további képzését célul tűzi ki.

Felelős: minden érintett szervezeti egység

A jelen intézkedési tervben rögzített közbeszerzési eljárásokkal kapcsolatos célok (transzparencia növelése, ajánlatkérői kör bővítése, eljárások rugalmasabbá/gyorsabbá tétele) érdekében a Beszerzés rendszeres belső képzéseket szervez az Igénylő és Támogató szervezetek részére. A képzések célja a közbeszerzési eljárások minél szabályosabb előkészítése, az ajánlattevői kör lehetőség szerinti szélesítése, az eljárások szervezeten belüli gyorsítása, az eljárásokban betöltött szerepek rögzítése illetve az Igénylő és Támogató szervezetek együttműködésének javítása.

Felelős: Beszerzés és minden érintett szervezeti egység

3. A fejlesztéshez szükséges legfontosabb erőforrások

A Társaság közbeszerzési eljárások előkészítésében és lebonyolításában résztvevő valamennyi szervezeti egysége kiemelten köteles az intézkedési terv végrehajtásához szükséges képzési, eljárási és munkavégzési idő, valamint költség igényt a tevékenysége tervezése során figyelembe venni

Az intézkedési terv megvalósításának időtartama:

2023. március 31-től 2024. március 31-ig

Az intézkedési terv végrehajtásának ellenőrzése és értékelése:

2024. február 28-ig a Beszerzésnek az Igénylő szakterületekkel egyeztetve elemezni kell az érintett eljárások és az alkalmazott technikák eredményeit.

Felelős: Beszerzés és az Igénylő szakterület

2024. március 15. Az elemzés alapján az Integrált Irányítási Szervezet és a belső ellenőrzés véleményezése után az intézkedési terv végrehajtásáról a Társaság Igazgatóság és Felügyelőbizottság részére előterjesztés készül, mely a következő évre vonatkozó - az esetleges módosításokat is tartalmazó - intézkedési tervet is tartalmazza.

Felelős: Beszerzés

Az intézkedési terv megvalósításába bevontak köre:

A Társaság közbeszerzési eljárások előkészítésében és lebonyolításában résztvevő valamennyi szervezeti egysége.

Az intézkedési terv megvalósításáért felel:

Beszerzés vezető